

Zb. M.

Perspektywy nowych badań w Karyntii i metalografia w retrospektywie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/1-2, 214

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PERSPEKTYWY NOWYCH BADAŃ W KARYNTII I METALOGRAFIA W RETROSPEKTYWIE

Naukowo-techniczne czasopismo „Stahl und Eisen“ (NRF) w nrze 11/1964 zamieszcza interesujący artykuł na temat badań przeprowadzonych przez niemieckich i austriackich archeologów i metalurgów nad sposobami produkcji żelaza w Karyntii. Artykuł składa się z dwu części: pierwszą, *Magdalensberg i jego rola w metalurgii Karyntii*, napisał Johann Malzacher z Villach; drugą, *Stan poszukiwań archeologicznych w rejonie Magdalensbergu* — Hermann Veters z Wiednia.

Teren poszukiwań obejmował obszar rzymskiego *regnum Noricum*. W artykule opisano stanowiska hutnicze, odkryte w okolicy Magdalensbergu, wyniki chemicznych i metalograficznych badań żelaza z odnośnego okresu oraz ówczesne metody produkcji żelaza. Omówiono również wyniki badań starych pieców hutniczych, odkrytych w Himmelsbergu w Karyntii. Wyniki wskazują, że hutnictwo żelaza istniało w okolicach Magdalensbergu już ponad 2000 lat temu i stało na wysokim poziomie technicznym. Rozwinięty był także handel artykułami żelaznymi.

To samo czasopismo przynosi w nrze 13/1964 artykuł Richarda Puscha, dający retrospektywny przegląd stanu wiedzy i metod badawczych w zakresie metalografii począwszy od XVI w. W artykule opisano m. in. badania struktury metali, przeprowadzone ok. 1665 r. przy pomocy mikroskopu przez R. Hooke'a oraz dzieje sformułowania przez H. C. Sorby'ego (1828—1908) zasad metalografii w zastosowaniu do badań mikrostruktury metali. Autor omawia również zastosowanie przez A. Martensa metod metalograficznych do testowego badania materiałów w zakładach produkcyjnych oraz dalszy rozwój tych metod (F. Osmond i inni).

Zb. M.

O POLSKICH NOŻACH ZE STALI DAMASCEŃSKIEJ

W lipcowym numerze z 1964 r. angielskiego miesięcznika „Journal of the Iron and Steel Institute“ ukazał się artykuł dra J. Piaskowskiego *Wyrób średniowiecznych noży damasceńskich*. Autor przedstawił tu rezultaty badań, wykonanych w ramach prac Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN, nad 6 średniowiecznymi nożami sporządzonymi ze stali damasceńskiej, a znalezionymi w Krakowie, Gdańsku i Biskupinie. Szczegółowe badania metalograficzne pozwoliły drowi Piaskowskiemu na bardziej precyzyjne wyjaśnienie technologii wyrobu wytworów ze stali damasceńskiej, niż to było możliwe przy wnioskowaniu z dawnych źródeł pisanych, potwierdzając jednocześnie prawdziwość dawnych opisów. W szczególności udało się autorowi ustalić znaczenie odpowiedniej obróbki cieplnej oraz wyboru właściwego rodzaju żelaza przerabianego na stal.

E. O.

STULECIE URODZIN ROSYJSKIEGO METALURGA

Radzieckie czasopismo naukowo-techniczne „Stal“ zamieszcza w nrze 2/1964 artykuł biograficzny o Władimirze Grum-Grzymajle (1864—1928), jednym z twórców podstaw naukowych rosyjskiej metalurgii. Grzymajło, autor wielu artykułów i rozpraw teoretycznych, znaczną część życia poświęcił rozważaniom nad teorią procesów zachodzących w piecach hutniczych, prace jego wywołały przewrót w praktyce budowy pieców.

Grum-Grzymajło był również w 1915 r. założycielem pierwszego w Petersburgu